

شناخت هدف، لازمه سعادت انسان

خلاصه جلسه ششم: نویدها (۱)

در ششمین جلسه از جلسات «طرح کلی اندیشه‌ی اسلامی در قرآن» آیت‌الله خامنه‌ای، دقایق ابتدای جلسه را به مرور مباحث مطرح شده در جلسات قبلی اختصاص می‌دهند و به این نکته نیز اشاره می‌کنند که جلسات مربوط به موضوع ایمان به نوعی مقدمه‌ی ورود به مباحث اصلی معارف اعتقادی اسلام (توحید و نبوت و ولایت و معاد) بوده است. ایشان موضوع این جلسه و جلسه‌ی فردا را در ابتدای همین سخنرانی توضیح می‌دهند: «حالا برای اینکه ما ارزش ایمان را و نتیجه‌ی ایمان را بدانیم، لازم است از مژده‌ها و نویدهایی که خدا به مؤمنین داده است، آگاهی پیدا کنیم، ببینیم خدای متعال برای مؤمن، در مقابل ایمانش و در مقابل عمل شایسته‌اش و انجام تعهداتش، متقابلاً چه چیزی را تعهد می‌کند.» ایشان در ادامه، دوازده مورد از نویدها و وعده‌های الهی به مؤمنین را برمی‌شمرند و به شرح دو مورد اولی می‌پردازند: «نور» و «هدایت».

 جلسه ۶: نویدها (۱) شناخت هدف، لازمه‌ی سعادت انسان			
آیات این جلسه یونس/۹، نساء/۱۷۴ و ۱۷۵، عنکبوت/۶۹، بقره/۲۵۷، احزاب/۴۱ تا ۴۳ و حدید/۲۸			
نور	هدایت	وعده‌های الهی (نویدها)	واژگان کلیدی
ولایت	مجاهدت	ایمان	
نکات کلیدی			آیه
<p>۱. عمل صالح را با یک تعبیری داخل پُرانتز توضیح دادیم، عمل صالح یعنی تعهد متناسب با آن ایمان. ایمان انسان بردوش انسان تعهدی می‌گذارد، انجام آن تعهد، بردوش گرفتن آن تعهد، عمل صالح است.</p> <p>۲. آن کسانی که ایمان بیاورند، آن باور را پیدا کنند، بعد هم بر طبق تعهداتش عمل نمایند، پروردگارشان به سبب ایمانشان آنها را هدایت خواهد کرد. خود ایمان موجب می‌شود که آنها راه را پیدا کنند. به چه راه پیدا کنند؟ هم به هدف هم به راه‌ها و هم به وسیله‌ها. ... وقتی انسان ایمان به هدف و راه آورد و دنبال این ایمان حرکت کرد، راه خودبه‌خود، خود را نشان می‌دهد.</p>			إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ (یونس/۹) <p>همانا کسانی که ایمان آوردند و اعمال شایسته (تعهدات متناسب با ایمان) به‌جای آوردند، پروردگارشان به‌وسیله‌ی ایمانشان (که با عمل همراه است) هدایتشان می‌نماید (به سرمنزل سعادت، به‌راه‌های قابل پیمودن، به‌وسائل تکامل)</p>
<p>۱. منظور از این برهان و نور، قرآن است و حقایق قرآنی.</p> <p>۲. این هدایت [به صراط مستقیم] مخصوص مؤمنین است. اگر ایمان نداشته باشید؛ اگر ایمان داشته باشید، اعتصام نداشته باشید، تعهدات</p>			يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا (نساء/۱۷۴) <p>یا ایها الناس! قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا</p>

هان ای انسان‌ها! همانا از سوی پروردگارتان برای شما دلیلی قاطع آمد و به سوی شما نوری روشنگرفرستادیم.

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ
وَأَعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي
رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ
إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

(نساء/۱۷۵)

پس آن کسانی که به خدا ایمان آورده و به او متمسک و متکی گردند، پس خدا آنان را مشمول رحمت و فضل خویش می‌سازد و به راهی مستقیم راهبریشان می‌کند.

خودتان را در مقابل خدا عمل نکنید؛ به سوی خدا راه نمی‌یابید. آن روشنایی هدایت در دل شما فروغ نمی‌افکند، این مخصوص مؤمنین است.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ
سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

(عنکبوت/۶۹)

و آن کسانی که در راه ما (و به خاطر هدف‌های الهی) مجاهدت کنند راه‌های خود (که راه‌های سعادت و تکامل انسان است) رهبریشان می‌کنیم و بی‌گمان خدا با نیکوکاران است.

آن کسانی که در راه ما -خدا می‌گوید، راه خدا چیست؟- و به خاطر اهداف الهی در این عالم مجاهدت کنند. هدف‌های خدایی چیست؟ عدالت است، امنیت است، بندگی در مقابل او، به رشد رسیدن و تکامل بندگان خداست، آباد شدن روی زمین و آباد شدن دل انسان‌هاست؛ اینها خواسته‌های خداست. در همه‌ی رشته‌ها هر کسی که در راه هدف‌های الهی قدم گذاشت، هر قدمی که پیش رفت، قدم بعد برایش روشن است.

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا
يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى
النُّورِ

خدا سرپرست و هم‌جبهه‌ی
مؤمنان است، آنان را از
ظلمت‌ها (ظلمت‌های جهل،
خرافه، غرور، نظام‌های تحکم‌آمیز
و ضد انسانی) می‌رهاند و به نور
(نور معرفت، دانش و ارزش‌های
انسانی) می‌رساند.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولِيَاؤُهُمُ
الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ

و آنان که کفر و انکار ورزیدند،
سرپرستان و اربابانشان
طاغوت‌ها و سرکشان و
تجاوزکارانند، آنان را از نور و
معرفت دور ساخته، به زندان
ظلمت‌ها و تاریکی‌های می‌کشاند.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ

(بقره/۲۵۷)

آنها همگی مصاحبان آتش و در
آن جاودانه‌اند.

۱. کلمه‌ی ولی را من، هم‌جبهه و به‌هم‌پیوسته،
هم‌سطح معنا می‌کنم و بر سرپرست و دوست
و یاور و این چیزهایی که معمول است، ترجیح
می‌دهم. چون ولایت به معنای پیوستگی است،
دو چیز که به همدیگر پیوسته‌ی بسته می‌شوند، به
این می‌گویند ولایت. خدا ولیّ مؤمنین است، یعنی
پیوسته‌ی با مؤمنین است، یعنی چه پیوسته‌ی با
مؤمنین است؟ یعنی خدا و مؤمنین در یک صفند.
دشمنان خدا در صف دیگر، در مقابل مؤمنین و در
مقابل خدا. هر جا که در قرآن تعبیر (ولی) هست،
به این معنی است.

۲. خدا هرگز غیر مؤمن را، بی‌ایمان را، شک و
تردیدگرا را، کافر ناسپاس را به نور نمی‌رساند؛ لذا
مشرك همیشه مضطرب است و دغدغه دارد.

۳. اما کفار چطور؟ کفار یعنی آن کسانی که عقیده‌ی
دینی و مکتب دین را ناسپاسی کردند؛ این ارمغان
هدیه‌ی الهی را با ناسپاسی رد کردند، کافر نعمتان.
... کافر آن کسی نیست که دین را قبول نکرده، کافر
یعنی پوشاننده‌ی نعمت، ناسپاس نعمت، چرا به
این می‌گویند کافر؟ خب، این دین را قبول نکرده،
کافر چرا؟ برای خاطر اینکه این دین ارمغان خدا
بود، این هدیه‌ای بود از سوی خدا برای سعادت
او و همه‌ی انسان‌ها؛ این را رد کرد، این ناسپاس
نمک‌نشناس، این کافر نعمت؛ لذا به او می‌گویند
کافر.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ
ذِكْرًا كَثِيرًا

(احزاب/۴۱)

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! خدا
را بسیار یاد کنید.

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

(احزاب/۴۲)

و در هر بامداد و شامگاه او را به
پیراستگی و پاکی بستائید.

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ
وَ مَلَائِكَتُهُ يُخْرِجُكُمْ مِّنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

(احزاب/۴۳)

اوست که بر شما درود می‌فرستد
- و فرشتگانش نیز- تا شما را
از ظلمت‌ها برهاند و به نور و
روشنی رهنمون گردد.

اوست که بر شما درود می‌فرستد و فرشتگانش
نیز. چرا؟ تا شما را از ظلمت‌ها برهاند و به نور و
روشنی رهنمون گردد. این قرآن است و این نوید
قرآن است.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ
آمِنُوا بِرَسُولِهِ

ای کسانی که در دایره‌ی مؤمنان
درآمدید! از خدا پروا کنید و به
پیامبرش به درستی بگروید.

يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِن رَّحْمَتِهِ

تا به شما دو بخش و دو بهره از
رحمتش نصیب فرماید.

[در جلسه‌ی سخنرانی به این آیه اشاره‌ای نشده
بوده است اما در کتابی که سال ۵۴ توسط سخنران
منتشر می‌گردد این آیه اضافه می‌شود. به همین
جهت توضیحاتی ذیل این آیه وجود ندارد.]

وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ

(حدید/۲۸)

و برای شما فروغ و نوری که با آن
بتوانید راه پیمود قرار دهد.

بخشی از بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در ۱۳۵۳/۷/۲ در مسجد امام حسن علیه السلام مشهد:

در قدم اول هیچ یک از رهبران و بزرگان و راهروان و دنباله‌روان، نمی‌دانستند قدم دهم چیست؟ بنده گاهی مثالی می‌زنم، می‌گویم در یک بیابانی که فرض کنید، ده‌ها کیلومتری یا بیشتر، طول و عرض این بیابان است، در یک شب تاریک و مُظَلَّم، نه ماهی، نه ستاره‌ای، جناب‌عالی دارید تنها می‌روید، یک دانه چراغ قوه‌ی کوچک، یک لامپ نمره‌ی پنج کوچک، یک شمع کوچک هم در دست است. به شما بگویند آقا، با این شمع باید تا آخر آن بیابان بروی. شما یک نگاهی می‌کنی، می‌گویی آقا این شمع من تا شعاع یک متر را بیشتر روشن نمی‌کند، من همه‌ی این ده کیلومتر را با همین یک شمع بروم؟ این شمع من فقط یک متر را روشن می‌کند، من ده کیلومتر بروم؟ این یک منطقی است که آدم بی اطلاع، بی تجربه، ناوارد، ممکن است داشته باشد. جوابش چیست؟ جواب این منطقی کور چیست به نظر شما؟ آیا جواب این حرف این نیست که آقای محترم، یک متر اطرافت روشن هست یا نه؟ یک قدم بگذار جلو، یک متر دیگر روشن خواهد شد، اگر نشد نرو. همین یک متری که روشن هست برو، همین یک قدمی که می‌توانی برداری و می‌دانی کجا می‌گذاری بردار، اگر یک قدم دیگر در مقابلت روشن نشد نرو؛ اگر شد، باز هم برو. خواهی دید که تا آخر بیابان تدریجاً روشن خواهد شد و تو این راه را خواهی پیمود و به منزل خواهی رسید؛ آیا غیر از این است؟ «يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ» خدا با ایمانشان آنان را هدایت خواهد کرد. خود ایمان، موجب آن است که انسان راه را پیدا کند.